

Κορυφαίο ζήτημα

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

θα πρέπει να ανησυχίσουμε», δηλώνει ο Κ. Ζαφείρης στην «R».

Δέση μέτρων

Όπως σημειώνει ο Κ. Ζαφείρης, για να επιλυθεί το δημογραφικό, θα πρέπει να υπάρξουν μια δέση μέτρων και μια πολύπλευρη αντιμετώπιση του προβλήματος. Τα μέτρα αυτά θα έχουν οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά και θα αφορούν το σύνολο της κοινωνίας. «Η λύση δεν είναι να δίνουμε επιδόματα. Είναι απαραίτητα για την ενίσχυση της οικογένειας, αλλά δεν είναι πανάκεια. Θα πρέπει να υπάρξουν διρθωτικές αλλαγές στις συνθήκες εργασίας για τα νέα ζευγάρια. Μπορούν να φτιάξουν εύκολα το σπίτι τους. Μπορούν να αντεπεξέλθουν στην ανατροφή των παιδιών τους με τους μισθούς τους. Το σχολείο, συνολικά η παιδεία είναι κατάλληλη και βοηθά ουσιαστικά τις νέες οικογένειες. Αυτά είναι βασικά ζητήματα, που πρέπει άμεσα να επιλύσουμε», επισημαίνει ο καθηγητής.

Ετσι, η νέα στρατηγική θα πρέπει να είναι μακρόπνοη, καθώς θα απαιτηθούν έως και τρεις δεκαετίες για να αποδώσουν τα μέτρα αντιμετώπισης του δημογραφικού προβλήματος στη χώρα μας. «Ακόμα και αν κάνουμε όλα όσα πρέπει, τα αποτελέσματα θα φανούν σε 30 χρόνια. Δεν θα πρέπει να θεωρούμε ότι το προσεχές διάστημα θα δούμε κάποια αλλαγή. Αυτό είναι κάτι που πρέπει να έχουμε στο μυαλό μας», τονίζει ο ανα-

πληρωτής καθηγητής του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου.

Καθυστερημένη αντίδραση

Στους βασικούς τύπους πολιτικών που έχουν υιοθετηθεί στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες για το δημογραφικό αναφέρεται ο **Γαβριήλ Αμίτσης**, καθηγητής Δικαίου Κοινωνικής Ασφάλειας και διευθυντής του Ερευνητικού Εργαστηρίου Κοινωνικής Διοίκησης στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής. Πρόκειται για τη χρηματική υποστήριξη οικογενειών με παιδιά, για τις πολιτικές γονικής άδειας σε εργαζόμενους γονείς και για την παιδική φροντίδα.

Ο καθηγητής στέκεται στις αδυναμίες και παραλείψεις της Ελλάδας όσον αφορά το δημογραφικό πρόβλημα και στα καθυστερημένα αντανακλαστικά που έχει επιδείξει η χώρα μας για την επίλυση της υπογεννητικότητας.

«Η βασικότερη θεσμική αδυναμία ήταν η έλλειψη ενός συντονιστικού φορέα στο επίπεδο της κεντρικής κυβέρνησης που θα προωθούσε αυτό το αναπτυξιακό μοντέλο σύνδεσης των οικογενειακών πολιτικών με τις δημογραφικές πολιτικές. Αυτό, για παράδειγμα, σε άλλες χώρες έχει ξεκινήσει από τις αρχές της δεκαετίας του 1950 και μετουσιώθηκε στην ίδρυση αυτόνομων υπουργείων που ασχολούνταν με θέματα οικογένειας και δημογραφίας. Το βασικό ευρωπαϊκό πρότυπο είναι το γερμανικό υπουργείο Οικογένειας, Νεότητας και Ισων Ευκαιριών. Είναι λοιπόν ξεκάθαρο ότι η Ελλάδα καθυστέρησε δεκαετίες να θεσμοθετήσει ένα τέτοιο κεντρικό όργανο, παρά το γεγονός ότι η οικογένεια αποτελούσε και εξακολουθεί να αποτελεί έναν βασικό θεσμό της ελληνικής κοινωνίας», δηλώνει στην «R» ο Γ. Αμίτσης.

Προστασία της οικογένειας

Όπως σημειώνει ο Γ. Αμίτσης, δεύτερη θεσμι-

«**Να ψηφιστούν μέτρα ώστε οι γυναίκες ηλικίας άνω των 35 με κανένα παιδί να αποκτήσουν ένα πρώτο και οι γυναίκες άνω των 40 ετών με ένα παιδί να αποκτήσουν ένα δεύτερο**», τονίζει ο **δρ. Παύλος Μπαhtάς**

«**Η λύση δεν είναι να δίνουμε επιδόματα. Είναι απαραίτητα για την ενίσχυση της οικογένειας, αλλά δεν είναι πανάκεια**», λέει ο **καθηγητής Κωνσταντίνος Ζαφείρης**

«**Η σύνδεση των οικογενειακών πολιτικών με τις πολιτικές κοινωνικής ασφάλισης πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα**», υπογραμμίζει ο **καθηγητής Γαβριήλ Αμίτσης**

«**Χώρες οι οποίες στο παρελθόν αντιμετώπιζαν το ίδιο πρόβλημα δεν προχώρησαν σε επιδοματικές παρεμβάσεις, αλλά εφάρμοσαν ένα πλαίσιο που είναι ευνοϊκό για την οικογένεια και το παιδί**», δηλώνει ο **καθηγητής Βύρων Κοτζαμάνης**

κή αδυναμία είναι ότι η Ελλάδα δεν έχει ακόμα υιοθετήσει έναν νόμο-πλαίσιο για την προστασία της οικογένειας. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι οι διατάξεις για την προστασία της οικογένειας και των παιδιών είναι αποσπασματικές ή ελλειμματικές. Σε αυτή την περίπτωση, χώρες-πρότυπα είναι η Γαλλία και η Ιρλανδία. Μία ακόμα αδυναμία, σύμφωνα με τον Γ. Αμίτση, είναι ότι η Ελλάδα την περίοδο των μνημονίων κατήργησε για λόγους ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων την προστασία του ασφαλιστικού κινδύνου της ανατροφής των τέκνων. «Μέχρι το 2014 οι μισθωτοί του ιδιωτικού τομέα είχαν πρόσβαση σε οικογενειακά επιδόματα για τη συντήρηση των εξαρτώμενων τέκνων τους. Θεωρώ λοιπόν ότι, στο πλαίσιο της γενικότερης συζήτησης, η σύνδεση των οικογενειακών πολιτικών με τις πολιτικές κοινωνικής ασφάλισης πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα», υπογραμμίζει ο καθηγητής.

Αναφερόμενος στη θεσμοθέτηση του υπουργείου Οικογένειας στη χώρα μας, σημειώνει ότι καλύπτει το κενό του συντονιστικού φορέα και κυρίως αναδεικνύει μια αναπτυξιακή προσέγγιση της αντιμετώπισης του δημογραφικού, διότι τη συνδέει με την προστασία των οικογενειών με παιδιά. Ωστόσο, το υπουργείο θα πρέπει να προχωρήσει σε αποφασιστικές πρωτοβουλίες, ώστε να επικυρωθεί αυτή η αναπτυξιακή στόχευση.

«Αν θέλουμε να αλλάξουμε την κατάσταση, θα πρέπει να χαράξουμε μια εθνική στρατηγική για την οικογένεια και τη δημογραφική αναζωογόνηση. Ακόμη, θα πρέπει να θεσμοθετήσουμε έναν νόμο πλαίσιο για την οικογένεια και την κοινωνική φροντίδα, ώστε να καλυφθεί από την αρχή η παιδική φροντίδα, η οποία στην Ελλάδα είναι παραμελημένη», δηλώνει ο Γ. Αμίτσης.

Στεγαστική κρίση

Τα χαρακτηριστικά της σύγχρονης κοινωνίας που έχουν συντελέσει αρνητικά στο δημογραφικό της χώρας σχολιάζει μέσω της «R» ο **Βύρων Κοτζαμάνης**, καθηγητής Δημογραφίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, και επισημαίνει ότι θα πρέπει άμεσα να εφαρμοστεί μια δημογραφική πολιτική.

«Μια συνισταμένη του δημογραφικού είναι ο περιορισμένος αριθμός γεννήσεων και ο μικρός αριθμός παιδιών που κάνει η κάθε οικογένεια. Τις τελευταίες δεκαετίες το δημογραφικό επηρεάζουν σημαντικά ο οικονομική κρίση, η ταχύτατη αστικοποίηση, η συρρίκνωση του αγροτικού πληθυσμού, η εισαγωγή της γυναίκας στην αγορά εργασίας, η παραμονή για μεγαλύτερο χρόνο των παιδιών στην εκπαίδευση, αλλά και η έλλειψη κράτους πρόνοιας και η στεγαστική κρίση», σημειώνει ο Β. Κοτζαμάνης.

Σύμφωνα με τον καθηγητή Δημογραφίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, το αποτέλεσμα των παραπάνω στοιχείων οδηγεί στο συμπέρασμα ότι τα νέα ζευγάρια κάνουν λιγότερα παιδιά από ό,τι οι γονείς τους, ενώ αποκτούν τα παιδιά τους σε μεγαλύτερη ηλικία. Ταυτόχρονα στην Ελλάδα το πλήθος των ατόμων που μπορούν να κάνουν παιδιά μειώνεται συνεχώς και αυτό θα ισχύει και την επόμενη εικοσαετία. Επίσης, υπάρχουν πολλοί νέοι άνθρωποι σε παραγωγική ηλικία που μεταναστεύουν σε ξένες χώρες για να εργαστούν. Αρα, ο αριθμός των ατόμων που μπορούν να κάνουν παιδιά μειώνεται σημαντικά. Μιλώντας με αριθμούς, την τελευταία 15ετία ο αριθμός αυτός μειώθηκε κατά 400.000 άτομα και τα επόμενα 20 χρόνια θα μειωθεί κατά 400.000 ακόμα.

«Σε ό,τι αφορά τα οικονομικά και κοινωνικά κριτήρια, χώρες οι οποίες στο παρελθόν αντιμετώπιζαν το ίδιο πρόβλημα, δεν προχώρησαν σε επιδοματικές παρεμβάσεις, αλλά εφάρμοσαν ένα γενικότερο και ευρύτερο πλαίσιο που είναι ευνοϊκό για την οικογένεια και το παιδί», καταλήγει ο καθηγητής Δημογραφίας.

